

Årsberetning

Fra etablering til konsolidering. Beretning om det første år i Læremiddel.dk – Nationalt videncenter for læremidlers treårige bevillingsperiode – fra september 2007 til september 2008.

Etablering af Læremiddel.dk

Med etableringen af Læremiddel.dk's følgegruppe har videncentret fuldendt sin første cyklus. Det første møde i følgegruppen bliver afholdt torsdag d. 30. oktober 2008, og i den forbindelse falder det naturligt at gøre status over videncentrets første år.

Følgegruppen består af 15 personer, der repræsenterer videncentrets mange samarbejdsrelationer fra forskningssamarbejde til praksissamarbejde. Sammensætningen af gruppen og medlemmernes overvældende tilslutning vidner om en stor interesse for videncentret og dets genstandsområde. Med følgegruppen er videncentrets organisation på plads, og konturerne af Læremiddel.dk træder frem på baggrund af et år med et højt aktivitetsniveau. Etableringen af Læremiddel.dk kan deles op i teori- og konceptudvikling på den ene side, og kommunikation og markedsføring på den anden side.

Teori- og konceptudvikling

Bag det første års teori- og konceptudvikling står først og fremmest ledelsesgruppen, der er finansieret af videncentrets drift. Princippet har været, at alle aktiviteter, der bidrager til at etablere og konsolidere videncentrets base, finansieres direkte af ministeriets bevilling. Udviklingsprojekter, der bidrager til involverede medarbejdere fra de tre UC'ers kompetenceudvikling, finansieres derimod primært af UC'ernes medfinansiering. Denne fordeling har styrket partnerskabet, idet de tre medlemmer i ledelsesgruppen – Jens Jørgen Hansen (UC Syd), Karsten Gynther (UC Sjælland) og Thomas Illum Hansen (UC Lillebælt) – er gået sammen om at løse de opgaver, som er vurderet til at være af vital betydning for centrets fortsatte eksistens. Desuden har Rikke Schultz (UC Lillebælt) haft en sekretariatsfunktion det første års tid, fordi hun har haft en særlig viden om videncentrets logik fra den oprindelige ansøgning om midler til et Nationalt videncenter for læremidler, og denne viden har været vigtig for at skabe en kontinuerlig overgang fra etablering til konsolidering. Kort fortalt omfatter videncentrets drift altså langt mere end administration. Resultatet af ledelsesgruppens første arbejdsår er således:

- a) fælles teoriudvikling, der ligger til grund for videncentrets spordeling og begrebslige arkitektur,
- b) udvikling af projektdesign, der er i overensstemmelse med ovennævnte arkitektur,
- c) kvalitetssikring af projekterne og faglig sparring, der er med til at sikre en ensartet og sammenhængende kvalitet,
- d) etablering af internationalt netværk – herunder optagelse i det globale netværk IARTEM (The International Association for Research on Textbooks and Educational Media).
- e) udvikling af nye uddannelsesstilbud: et PD-modul om læremidler til en ny mediepædagogisk vejlederuddannelse, et master-modul om læremiddeldidaktik og udarbejdelse af en ny fæl-

- les skandinavisk master i uddannelsesmedier i samarbejde med Senter for Pædagogiske Tekster (Høgskolen i Vestfold) og DidaktikDesign (Stockholm Universitet),
- f) etablering af E-tidsskriftet *Læremiddeldidaktik* og indhold til det første nummer af tidsskriftet, der præsenterer ledelsesgruppens teoriudvikling og dermed videntcenterets grundlag,
  - g) et evalueringseminar, der blev afholdt primo december 2007 for særligt udvalgte samarbejdspartnere (deltagerantal: 53),
  - h) en konference om læremidler i læreruddannelsen ved UC Lillebælt med 110 deltagere og professor Peter Mortimore som første oplægsholder (især kendt fra PISA),
  - i) *Forum for læremiddeldidaktik*, en række af mindre seminarer, der bliver holdt med 1-2 måneders mellemrum for projektdeltagere i Læremiddel.dk og nære samarbejdspartnere (gennemsnitligt deltagerantal: 22-23),
  - j) Udvikling og etablering af et nyt koncept for forlagssamarbejde, hvor videntcenteret løser evalueringsopgaver for forlag,
  - k) udvikling og etablering af et nyt koncept for praksissamarbejde: Faglige udviklingsskoler, der er udvalgte folkeskoler, hvor et fagligt miljø udvikles med henblik på praksisbaseret evaluering af læremidler,
  - l) etablering af et forskningssamarbejde med dels forskningscentret DREAM (SDU) om en større kvantitativ undersøgelse af læremidler i henholdsvis folkeskolen og gymnasiet, dels forskningsprogrammet "IT og Medier i et læringsperspektiv" (DPU) med henblik på at styrke dialogen mellem praksis- og forskningsfeltet,
  - m) fundraising, der omfatter ansøgninger til Tips og Lotto, Erhvervs- og Byggestyrelsen, Det strategiske forskningsråd, Undervisningsministeriet og Carlsbergfondet. Derudover har Læremiddel.dk været involveret i en række andre ansøgninger, som partnere eller på konsulentbasis i tilfælde af, at ansøgningerne gik igennem,

Kommunikationsindsatsen

I marts 2008 ansatte Læremiddel.dk en kommunikationsmedarbejder med ansvar for videntcenterets kommunikationsindsats. For at koordinere og dermed styrke indsatsen blev der i foråret formuleret en kommunikationsstrategi. Målene i strategien for den treårige bevillingsperiode er som følger:

- Videntcenteret vil fra efteråret 2008 udsende eget nyhedsbrev hver måned
- Videntcenteret vil fra 2009 to gange årligt udgive eget tidsskrift
- Videntcenteret vil i perioden to gange medvirke i artikler i forlagsrelaterede fagblade
- Videntcenteret vil to gange årligt producere artikel til interne UC-nyhedsbreve
- Videntcenteret vil to gange årligt producere/levere materiale til eksterne UC-nyhedsbreve
- Videntcenteret vil fire gange årligt publicere debatindlæg, kronik, artikel, interview i de landsdækkende, regionale eller lokale medier
- Videntcenteret vil årligt arrangere en journalisttur i forbindelse med offentliggørelse/implementering af projektresultater

Hjemmeside

Omdrejningspunktet for videntrets kommunikationsstrategi er etablering af internetportalen www.laeremiddel.dk, der blev lanceret i juli 2008. I løbet af den første måned efter lanceringen lagde knap 1000 besøgende vejen forbi siden – et tal der forventes at stige i takt med at videntrets øvrige aktiviteter sættes i gang.

Fra platformen udsender Læremiddel.dk månedlige nyhedsbreve – første gang august 2008. I skrivende stund abonnerer omkring 150 på nyhedsbrevet, der ud over at berette om nyt fra videntcenteret og det faglige område er etableret med henblik på at skabe trafik på hjemmesiden.

Videntcenteret har tillige udsendt det første elektroniske tidsskrift i oktober 2008. . Tidsskriftet fungerer som organ for teoriudvikling og præsentation af projekter og projektresultater i videntcenteret. I den første udgave er det primært Læremiddel.dk's ledelsesgruppe, der har skrevet for at præsentere centret, men det er tanken at artiklerne i tidsskriftet på sigt kommer omkring videntrets tre projektspor. Ved udgangen af året udgives tidsskriftet i trykt format. Det trykte tidsskrift kan rekvireres mod betaling.

Synlighed i offentligheden

Læremiddel.dk har udsendt pressemeddelelse til de involverede UC'er i forbindelse med opstart af videntrets projekter. Dette tiltag gav omtale på partnernes hjemmeside.

Der har tillige været bragt omtaler af videntcenteret i UCLs interne nyhedsbrev, UCLs eksterne nyhedsbrev samt den forlagsrelaterede udgivelse *Kolon*.

Vi planlægger desuden udsendelse af debatindlæg i efteråret i forbindelse med samarbejdet med Odense Kommune.

Endelig har ledelsesgruppen holdt en række oplæg og foredrag:

- Oplæg/paper ved Jens Jørgen Hansen: "Digital textbooks – a new concept for understanding and doing research in learning materials" ved konferencen "Designs for learning" Stockholm Universitet, 3.-4. marts 2008
- Oplæg ved Jens Jørgen Hansen: "Læremiddelformidling – tendenser og udfordringer", CFU Konsulenternes arbejdsdag, Gjern 21/8 2008
- Oplæg ved Thomas Illum Hansen: "Hvad skal vi med et nationalt videntcenter for læremidler", CFU-ledernes møde i Foreningen af Centre for Undervisningsmidler i Danmark, 22/5 2008.

Konferencer

Ifølge udviklingsplanen vil Læremiddel.dk årligt afvikle en større conference, der lægger sig op ad centrets tre projektspor.

For efteråret 2008 er planlagt en conference om kvalitet i læremidler med fokus på produktionssporet. Målgruppen for konferencen er undervisere i folkeskolen og læreruddannelsen, skolebibliotekarer, medarbejdere i de pædagogiske mediecentre, CFU-konsulenter, læremid-

delkonsulenter i kommunerne, lærebogsforfattere, forlagsredaktører samt andre med interesse for kvalitet i læremidler. Interessen for konferencen har været stor, og knap 200 deltagere fra hele landet deltog i arrangementet.

Projekterne

I overensstemmelse med videncenterets udviklingsplan er der sat projekter i gang inden for centrets tre projektspor. Alle projekter følger indtil videre den tidsplan og de milepæle, som ligger til grund for den løbende evaluering af projekterne. Vores kommunikationskonsulent er blevet involveret i den overordnede projektstyring i samarbejde med undertegnede, mens de to andre ledelsesrepræsentanter fungerer som kontaktpersoner for deres respektive UC'er, og som sådan tager sig af den lokale kontakt og løbende sagsbehandling. Er der problemer drøftes de i ledelsesgruppen, men indtil videre har der primært været mindre logistiske problemer.

Produktionssporet

Inden for produktionssporet satte Læremiddel.dk fire pilotprojekter i gang i løbet af foråret 2008 i samarbejde med de to største forlag på markedet: Alinea og Gyldendal. Det første projekt er afsluttet: en kvalitativ evaluering af Gyldendals digitale læremiddel *abc.dk*, der er et ITiF-produkt produceret med henblik på at støtte en undervisningsdifferentieret begynderlæsning. De tre andre projekter omfatter – udover evaluering – en digital spørgeskemaundersøgelse af en tysk faglig lærervejledning og udvikling af henholdsvis en videobaseret lærervejledning og et didaktiseret digitalt leksikon. Tilsammen rummer de fire projekter en systematisk spredning, der viser potentialet i et produktionsspor. Gyldendal har udtrykt stor tilfredshed med gennemførelsen af det første projekt. For at sikre et tilsvarende kvalitetsniveau i de andre produktionsprojekter, er Martin Reng – der var involveret i det første projekt – blevet forlagskoordinator med særligt ansvar for projektstyring af produktionssporet, udbygning af kontakter og netværk og opsøgende arbejde. I den forbindelse bør det nævnes, at UC Lillebælts prorektor Jørgen Thorslund, i samarbejde med undertegnede, har fået skrevet vores forlagssamarbejde ind som førstnævnte eksempel i en ansøgning, som sekretariatet for professionshøjskolernes Rektorkollegium har sendt til Rådet for Teknologi og Innovation for at få professionshøjskolerne opført på en liste over godkendte videninstitutioner. Listen kan bruges af små og mellemstore erhvervsvirksomheder til at få en videnkupon, som de kan indløse i form af et samarbejde med en videninstitution – fx et samarbejde mellem et forlag og Læremiddel.dk, hvis professionshøjskolerne bliver godkendt af Rådet for Teknologi og Innovation. Endelig skal det nævnes at vi netop har igangsat et femte projekt, et bogprojekt i samarbejde med Dansk Lærereforening vedrørende evaluering af materialer i danskfaget.

Anvendelsessporet

Inden for anvendelsessporet har Læremiddel.dk i samarbejde med det nationale forskningscenter DREAM iværksat en landsdækkende spørgeskemaundersøgelse af læremidler i folkeskolen og de gymnasiale ungdomsuddannelser. Derudover er projektet "Læremiddelkultur 2,0" sat i gang, og der er etableret fem faglige udviklingsskoler i samarbejde med Odense Kommune.

Spørgeskemaundersøgelsen vidner om et tæt samarbejde mellem DREAM og Læremiddel.dk, der peger på nogle af fordele og muligheder, som ligger i at styrke samarbejdet mellem

de to centre og mere generelt søge partnerskaber med forskningsfeltet. Samarbejdet bygger på en aftale om fælles offentliggørelse af undersøgelsen samt en gensidig orienteringspligt i forbindelse med brug af data fremover. Analyseinstituttet Zapera.com står for selve dataindsamlingen, mens DREAM og Læremiddel.dk står for design af undersøgelsen og for den efterfølgende analyse af data og afrapportering. Undersøgelsens respondenter er faglærerne i dansk og matematik i henholdsvis 8. klasse i folkeskolen og 2. G i de gymnasiale ungdomsuddannelser. Undersøgelsen forventes afsluttet ultimo december 2008.

“Læremiddelkultur 2,0” er sat i gang med tre delprojekter, et for hvert UC. De tre delprojekter bidrager ved at kortlægge forskellige læremiddelkulturer i folkeskolen med særlig henblik på at belyse potentialer og problemer i elevers og læreres stigende brug af gratis, internetbaserede og delvist brugergenerede materialer (web 2,0 læremidler). På baggrund af kvalitative studier af læremiddelkulturer i seks skoler, forsøger projektet via aktionslæringsforløb at udvikle nye didaktiske principper, der kan hjælpe lærere med at tilrettelægge undervisning, som kan matche de udfordringer, skolen i vidensamfundet står overfor. Projektets resultater og teoriudvikling formidles afslutningsvis med en bogudgivelse.

De fem faglige udviklingsskoler er, som beskrevet ovenfor, udvalgte folkeskoler, hvor et fagligt miljø udvikles med henblik på praksisbaseret evaluering af læremidler. Således er der etableret henholdsvis en dansk-, historie-, religions- matematik og naturfagsskole i et samarbejde med Odense Kommune og Læreruddannelsen i Odense. Odense kommune har tildelt 100 timer årligt til to faglærere per skole i en periode på i alt tre år. Timerne går til, at lærerne kan indgå i et tæt samarbejde med videntret og læreruddannelsen og bidrage med praksisviden om læremidler. I første omgang sker det i kraft af et aktionslæringsforløb, hvor lærerne reflekterer over egen praksis og systematisk veksler mellem et handlingsrum og et refleksionsrum med henblik på at tydeliggjøre deres praksisviden. Læreruddannelsen i Odense har tildelt fem faglige koordinators hver 150 timer om året samt 400 timer til en skolekoordinator, Niels Grønbæk, der har det overordnede ansvar for at samle trådene. Læremiddel.dk bidrager med koordinering, konceptudvikling og samarbejdsprojekter. På den måde kan etableringen af Faglige Udviklingsskoler ses som mønstereksempel på et partnerskab mellem en kommune, en professionsuddannelse, et nationalt videntcenter og de forlag, der involveres via videntret, et eksempel som Læremiddel.dk gerne vil udbrede, dels som koncept for beslægtede partnerskaber, dels som et udvidet partnerskab, idet flere skoler, kommuner og læreruddannelser efterhånden inddrages. Et beslægtet pilotprojekt er sat i gang sammen med Fåborg-Midtfyn Kommune, hvor en håndfuld skoler er involveret i et aktionslæringsforløb. Hensigten er også her at få formuleret praksisviden og skabt et koncept for nye typer af skoleudviklingsprojekter og måder at samarbejde med kommuner på. En af udfordringerne i den forbindelse bliver at finde nye forretningsmodeller, da kommunalt samarbejde sorterer under professionshøjskolernes afdelinger for efter- og videreuddannelse.

Vurderingssporet

Inden for vurderingssporet er der sat fire større projekter i gang: “Læremidler om læremidler”, “LÆRGE”, “Læremiddelformidling”, “Læremidler i praktiksamarbejdet” og “Klassikere i klasseværelset”.

“Læremidler om læremidler” er Læremiddel.dk’s hidtil største projekt. Det blev iværksat med et 2-dages kick-off-internat i august. Projektet omfatter syv delprojekter, der til-

sammen skal støtte, at læremiddelperspektivet bliver implementeret i læreruddannelsen på mere systematisk vis end det hidtil har været tilfældet. Midlet er udvikling analysemodeller og en kombination af bog- og web-baserede læremidler til alle fag og fagblokke i læreruddannelsen. Målet er at bidrage til en didaktisk og organisatorisk udvikling af læreruddannelsen ved at sætte fokus på vurdering og brug af læremidler i folkeskolen. Projektet sigter således mod at understøtte udviklingen af en mere praksisnær og professionsrettet undervisning i læreruddannelsen.

“LÆRGE” er et mindre projekt, der ikke desto mindre spiller en central rolle for centrets teoriudvikling. Formålet med projektet er at skabe et fagligt solidt overblik over læremiddellandskabet ved at kortlægge forskellige typer lærermidler og udvikle en læremiddeltypologi, der kan kvalificere karakteristikkene af læremiddeltypen og vurderingen af det enkelte læremiddel og dets pædagogiske kvaliteter. Projektet munder ud i en publikation om læremiddelgenrer og læremiddeltypologier.

“Læremiddelformidling” er et CFU-relateret projekt, idet deltagerne er repræsentanter fra partnerskabets CFU'er, der bruger deres egen praksis som empirisk grundlag for projektet. Formålet med projektet er at undersøge og udvikle formidlingsstrategier for CFU'er og skolebiblioteker herunder hvordan vi kan kategorisere læremidler, karakterisere lærermidlers designpotentiale for praksis, opbygge viden om best-practice med omdrejningspunkt i læremidler og vejlede om lærermidlers konkrete praksisrelevans for konkrete undervisningssammenhænge. Projektets resultater formidles i en publikation og i en conference.

“Læremidler i praktiksamarbejdet” er et samarbejdsprojekt, eftersom det både involverer medarbejdere fra partnerskabets CFU'ere og læreruddannelser. Målet med projektet er tre delprojekter, et for hvert UC, der hver især afprøver modeller for et samarbejde mellem CFU'er og læreruddannelser med henblik på at gøre systematisk analyse og brug af læremidler til en integreret del af de lærerstuderendes planlægning, gennemførelse og evaluering af praktik i grundskolen.

Fælles for de fire projekter er, at de alle har en strategisk betydning for opbygningen af et videncenter, hvis eksistensberettigelse er at udvikle teoretisk kvalificeret viden om læremidler, der kan bruges til at vejlede praksis.

Det femte projekt, “Klassikere i klasseværelset”, er finansieret af Carlsbergfondet. Projektet omfatter dels udvikling af et nyt koncept for litteraturundervisning, der behandler litterære tekster som læremidler, dels udvikling og afprøvning af nye prototyper på litteraturhistoriske læremidler til folkeskolen og de gymnasiale ungdomsuddannelser.

Forankring i professionshøjskolerne

Læremiddel.dk har realiseret målsætningerne i videncentrets udviklingsplan vedrørende involvering og kompetenceudvikling af medarbejdere ved de tre professionshøjskoler i partnerskabet. Ud over henholdsvis videncentrets leder og kommunikationskonsulent er der 54 medarbejdere i partnerskabet involveret i videncenteraktiviteter. Mange er involveret 200-300 timer om året. Nogle personer er involveret med op til 800 timer, men der er også eksempler på konsulenter, der ikke er finansieret direkte af videncenteret – typisk i forbindelse med samfinansierede projekter, fx hvor CFU'erne eller læreruddannelsen selv bidrager med timer til medarbejdernes udviklingsarbejde i relation til Læremiddel.dk.

Fundraising

Det første år har været præget af udarbejdelse af en række projektansøgninger, der giver anledning til eftertanke. Udfordringen består i at begrænse sig til at søge de midler, der kan være med til at udvikle og sikre videncentrets fortsatte eksistens. Man skal med andre ord undgå at skyde på alt, der bevæger sig. Læremiddel.dk har modtaget utallige henvendelser fra mulige samarbejdspartnere. Generelt har ledelsesgruppen valgt en selektiv strategi. Er der ikke tale om projektansøgninger, der lever op til vores kriterier fra udviklingsplanen, har vi sørget for at blive skrevet ind i de respektive projekter som potentiel konsulentydelse uden at forpligte os. Ikke desto mindre er der blevet brugt en vis tid på at bidrage til frugtesløse ansøgninger. Således har vi både gode og dårlige erfaringer med at søge midler.

Gode erfaringer

Først de gode nyheder: Læremiddel.dk har fået 180.000 kr. fra Tips og Lotto til at producere web-TV til matematik- og naturfagsundervisning og knap 463.000 kr. fra Carlsbergfondet til et projekt om "Klassikere i klasseværelset". Bevillingerne er en vigtig motivation for at videreføre en progressiv fundraising-strategi, og så har de betydning for at videncentret opfylder sine økonomiske målsætninger. En anden god nyhed er, at Læremiddel.dk har et større delprojekt (om læsning og læremidler på et kognitivt grundlag) i en ansøgning til det strategiske forskningsråd, der er blevet vurderet præ-kvalificeret. Det betyder at vi nu er med i en sidste runde, hvor to ud af seks projekter får tildelt midler. Århus Universitet er tovholder på projektet, og Læremiddel.dk søger i den forbindelse om 2.850.493 kr. Endelig er der vores seneste store satsning: "Brugerdreven innovation af digitale læremidler", en ansøgning til Erhvervs- og Byggestyrelsens Program for brugerdreven innovation. Bag projektet står et større partnerskab, der omfatter tre forlag (Alinea, Dafolo og Mikro Værkstedet), to andre forskningsenheder (SDU: KnowledgeLab og DPU: Program for IT og medier i et læringsperspektiv), UNI C og to kommuner (Odense og Fredericia). Projektets samlede budget er på 6.152.529 kr. Læremiddel.dk's andel er 3.914.000, heraf ansøgt tilskud: 2.641.500 kr. En mindre ansøgning til Lærerstandens Brandforsikring sammen med produktionsselskabet MediaSyd bør også nævnes, da vi søger om 100.000 kr. til at etablere en digital platform til distribution af web-TV.

Dårlige erfaringer

I august måned 2008 har vi sammen med Nationalt Videncenter for Læsning (NVL) søgt om 1,5 million, der var afsat til at udvikle materialer til læsning i erhvervsskolerne – hvilket NVL var blevet opfordret til af områdets ministerielle fagkonsulent. Vores ansøgning blev imidlertid ikke behandlet, da fagkonsulenten sideløbende havde indgået en aftale med repræsentanter fra erhvervsskolerne om, at de gennemførte projektet med os som mulige "ressourcepersoner". De to nationale videncentre har imidlertid dårlige erfaringer med at blive brugt som ressourcepersoner af erhvervsskolerne i forbindelse med et pilotprojekt, da projektholderne ikke havde klare mål for konsulentopgavernes omfang og indhold. Eksemplet er symptomatisk for en række mulige projekter, hvor vi har brugt tid på at tage stilling til henvendelser og orientere os for at være med i relevante projekter.

Fundraising fremover

Projektansøgninger af den førstnævnte art vil blive prioriteret, fordi de kan være med til sikre videntrets fortsatte eksistens. Samtidig vil vi - på baggrund af de dårlige erfaringer - skærpe kravene til projekter og/eller projektansøgninger, vi vil bruge tid på. Forudsætningerne bør således være:

- Klare præmisser og kriterier for den udbudte opgave
- Klart definerede timetal og opgaver, hvis vi skal løse konsulentopgaver
- Velstrukturerede projekter, hvor vi kan stå inde for kvaliteten.

Det er helt afgørende, at vi fokuserer vores indsats, og ikke forsøger at være lidt med i for mange halvhjertede forsøg. Udfordringen består i at blive stadigt bedre til at scanne markedet for relevante samarbejdsprojekter og fondsmidler og prioritere vores indsats.

For tiden arbejder vi på to ansøgninger, en til Egmont-fonden og en til UVM vedrørende faglig læsning og læremidler. Egmontfonden: Ebbe Dam Nielsen har opfordret os til at søge fonden om midler til ph.d.-projekter med læremidler som undersøgelsesfelt. Planen er at søge om midler til en ph.d.-konstruktion med tre sammenhængende projekter, men med hvert sit fokus, henholdsvis bogbaserede læremidler, webbaserede læremidler og brugen af gratis og ofte bruger-generede materialer på nettet, også kaldet web 2,0. Projekterne er fordelt med et per professionshøjskole, så konstruktionen kan styrke partnerskabet. Læremiddel.dk er – inspireret af et af Senter for Pædagogiske Teksters større projekter – gået sammen med Nationalt Videncenter for Læsning om at designe et omfattende projekt om faglig læsning og læremidler. Projektets ambitionsniveau indebærer, at vi vil forsøge at løfte det op på et ministerielt niveau og søge UVM om støtte til at realisere projektet. Derudover har vi planer om at søge om flere Tips og Lotto-midler til produktion af web-TV.

Nye uddannelsesstilbud

Et andet indsatsområde for Læremiddel.dk det første år har været udviklingen af nye uddannelses-tilbud til brugere af læremidler på forskellige niveauer. Nationalt har vi været involveret i UC Sjællands og UC Københavns ansøgning om at udvikle den pædagogiske diplomuddannelse. Konkret har vi bidraget med udvikling af et nyt PD-modul, "Læring og læringsressurser", til skolebibliotekar og it- og medievejlederuddannelserne. Med dette modul har vi sat fokus på læremidlers betydning inden for det mediepædagogiske område i folkeskolen. Samtidig har vi en forventning om at modulet også kan have relevans for andre vejlederuddannelser, da det med fordel kan indgå i fx læsevejleder- eller matematikvejlederuddannelserne, hvor der ligeledes er et behov for at integrere analyse og vurdering af læremidler som et fast element.

I en skandinavisk sammenhæng er vi desuden involveret i udviklingen af en ny fælles skandinavisk master i uddannelsesmedier i samarbejde med Senter for Pædagogiske Tekster (Høgskolen i Vestfold) og DidaktikDesign (Stockholm Universitet). Som titlen angiver, befinder vi os inden for samme mediepædagogiske område, men på et andet fagligt niveau og med en anden målgruppe. En master i Norge og Sverige svarer til en kandidatuddannelse i Danmark. Derfor er vores engagement som videncenter med base i professionshøjskolerne betinget af vores samar-

bejde med de skandinaviske partnere, da vi ikke selv har udbudsretten. Dette er imidlertid ikke noget problem, da samarbejdet bygger på et partnerskab, hvor de tre parter bidrager med hvert et modul til uddannelsen og varetager en tredjedel af undervisningen og vejledningen af de specialeskrivende, der vælger et emne i relation til Læremiddel.dk's modul: "Evaluering og vejledning". Udviklingen af en skandinavisk master kan få vidtrækkende betydning for videntret som omdrejningspunkt for:

- centrets teoriudvikling
- det skandinaviske samarbejde
- kompetenceudvikling af konsulenter og undervisere i professionshøjskolerne.

Læremiddel.dk har valgt at bidrage med et modul om evaluering og vejledning, fordi netop dette aspekt understøtter vores samarbejde med forlag og uddannelsesinstitutioner. Hensigten med at fokusere på evaluering af og vejledning i brug af læremidler er at bringe beskæftigelsen med læremidler op på et niveau, hvor det bliver tydeligt, at den kan have gennemgribende konsekvenser for såvel den konkrete undervisningspraksis som den måde, vi organiserer uddannelser på. Derfor har vi store forventninger til det skandinaviske samarbejde.

Netværk

Som årets aktiviteter afspejler, har Læremiddel.dk etableret et omfattende netværk, der indbefatter samarbejde eller samarbejdsaftaler med centrale aktører inden for:

- Praksisfeltet: skoler i henholdsvis Odense, Fredericia, Kolding, Fåborg-Midtfyn og Køge Kommune. Ofte er der aftaler og samarbejdsrelationer på kommunalt niveau, hvilket stemmer overens med videntrets generelle interesse i læremiddelstrategier på et organisatorisk niveau.
- National forskning: forskningscentret DREAM (SDU), forskningscentret KnowledgeLab (SDU) og forskningsprogrammet "IT og medier i et læringsperspektiv" (DPU). Derudover samarbejder videntret med enkeltpersoner i forbindelse med enkeltstående projekter og projektansøgninger. Et gennemgående træk ved forskningssamarbejdet er, at det bygger på en partnerskabstanke: at parterne besidder komplementær viden og kompetencer, der dels kan berige hinanden, dels danner grundlag for fondsstøtte.
- Skandinavisk forskning: Senter for Pædagogiske Tekster (Høgskolen i Vestfold) og Didaktik-Design (Stockholm Universitet). Samarbejdet er primært koncentreret omkring etableringen af en skandinavisk master, men de skandinaviske samarbejdspartnere har samtidig haft afgørende betydning for Læremiddel.dk's teoriudvikling.
- Det globale forskningsnetværk IARTEM (The International Association for Research on Textbooks and Educational Media): Skandinavien er stærkt repræsenteret i IARTEM, og Læremiddel.dk's engagement kan være med til at styrke muligheden for at søge EU-fonde om midler til fælles forsknings- og udviklingsprojekter.
- OECD-forskning: Christian Wang, en af arkitekterne bag Læremiddel.dk, er blevet udpeget af UVM som international uafhængig ekspert i DLR (Digital Learning Resources) og bruges

af OECD/CERI (Centre for Educational Research and Innovation at the Directorate for Education of the OECD) som sådan. Christian er stadig tilknyttet Læremiddel.dk og har introduceret centret via sit internationale samarbejde, bl.a. via en engelsksproget folder, vi har udarbejdet til formålet. Indtil videre har det betydet, at Læremiddel.dk har leveret sparring på OECD's arbejde, bl.a. på Beñat Bilbao-Osorios design for en undersøgelse af brugen af digitale læringsressourcer i OECD-landene.

- Forlagsbranchen: Alinea, Gyldendal, DanskLærerforeningen, Dafolo og Mikro Værkstedet har fungeret som samarbejdspartnere her i opstarten. Udover de fire pilotprojekter, har samarbejdet været koncentreret om bogudgivelser (herunder udgivelse af vores tidsskrift), fundraising og foredragsvirksomhed (fx direktør ved Gyldendal Uddannelse Mathias Bruuns oplæg ved vores konference om kvalitet i læremidler, direktør ved Alinea Ebbe Dam Nielsen er sessionsleder for Læremiddel.dk's session ved Uddannelsesforum 2008, og undertegnede holder et oplæg ved SFU's årsmøde (Sektion for Undervisningsmidler) og et oplæg for Dansk Forfatterforening i 2008.
- Andre nationale videncentre: Det første år har Læremiddel.dk især arbejdet sammen med Nationalt Videncenter for Læsning i forbindelse med dels sparring og videndeling vedrørende opbygning af videncentre, dels fælles projektansøgninger. Samtidig har vi inviteret NAVIMAT (Nationalt Videncenter for Matematikdidaktik) med i et af vores projekter, Læremidler om læremidler, med det resultat, at de er med til at finansiere det matematiske delprojekt, hvor de har to projektdeltagere med.

Aktuelle udfordringer

Læremiddel.dk's største udfordring fremover er at finde forretningsmodeller, der kan sikre videncentrets fortsatte eksistens. Derfor har vi brug for at kortlægge diverse forretningsmodeller, finansieringsmuligheder og samarbejdsrelationer. Et foreløbigt overblik over samarbejdspartnere og finansieringsmuligheder omfatter:

Samarbejdspartnere:

Forlag
IARTEM
UVM og andre videncentre
Skoler og kommuner
Universiteter

Finansieringsmuligheder:

Privat kapital og fonde
EU-fonde og nordiske fonde
Ministerielle bevillinger og puljer
Kommunale puljer
Forskningsfonde

Der er ikke en simpel relation mellem samarbejdspartnere og finansieringsmuligheder. Som vores BDI-ansøgning viste, er det ofte et sammensat partnerskab, der åbner for nye former for finansiering. Derfor er det vigtigt for videncentret at få skabt overblik og formuleret en differentieret finansieringsprofil.

På vegne af Læremiddel.dk
Thomas Illum Hansen, oktober 2008